

Jelentés

a Külső Határok Alap 2009. évi programjának végrehajtásáról

A Magyar Köztársaság Külső Határok Alap Nemzeti Programjáról szóló 1102/2007. (XII.23.) Korm. határozat értelmében, a miniszter feladata, hogy az Alap éves programjainak lezárását követően, évente jelentés formájában az elért eredményekről a Kormányt tájékoztassa.

I. Európai uniós jogalkotás

Az Európai Unió 2007. május 23-án elfogadta a 2007/574/EK határozatot a „Szolidaritás és migrációs áramlások igazgatása” általános program keretében a 2007-2013-as időszakra az Alap létrehozásáról.

Az Alap pénzügyi támogatással szolidaritást fejez ki azokkal a tagállamokkal, amelyek külső határaikon a schengeni rendelkezéseket alkalmazzák. Az Alap hosszú távú pénzügyi támogatást jelent, amelyből a tagállamok évente a külső határaik hosszának, valamint a külső határokon, repülőtereken, konzuli hivatalokban jelentkező munkateher arányában részesülnek.

Elfogadásra került továbbá a részletes felhasználási, végrehajtási szabályokról szóló 2008/456/EK határozat, amely többek között az irányítási és ellenőrzési rendszerek, az éves és többéves program tervezetének leírását, valamint az elszámolható költségek kategóriáit is tartalmazza.

Az Európai Unió Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) 2007/599/EK határozatával elfogadta továbbá az Alap 2007-2013-ig terjedő időszakra vonatkozó stratégiai iránymutatásait, amelyek közül legalább hármat szerepeltetni kell a többéves programban is.

Az uniós joganyag stratégiai célkitűzéseit figyelembe véve elkészült Magyarország Nemzeti Programja, amelyben 5 fő prioritás került megfogalmazásra:

1. Az integrált határrendészet valamennyi szintjének továbbfejlesztése;
2. Az egységes európai határőrizeti rendszer kialakításának támogatása;
3. A vízumkiadás hatékonyságának növelése és az illegális bevándorlás elleni küzdelem támogatása;
4. Az informatikai rendszerek továbbfejlesztése;
5. Az állomány felkészítése a Schengeni határ-ellenőrzési kódex és az Európai vízumkódex előírásainak hatékony alkalmazására.

II. Hazai jogszabályi környezet megteremtése

Az intézményi struktúra kialakításához, valamint a programok elkészítéséhez szükséges jogszabályi háttér, felhatalmazás megteremtése megtörtént. Ennek keretében – a H1.-en túlmenően – az alábbi jogszabályok és közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására került sor:

- az Európai Menekültügyi Alap, a harmadik országbeli állampolgárok beilleszkedését segítő európai alap, az Európai Visszatérési Alap és a Külső Határok Alap felelős hatóságainak és hitelesítő hatóságainak kijelöléséről, valamint a Külső Határok Alap intézményi rendszeréről szóló 1440/2011. (XII. 20.) Korm. határozata (a továbbiakban: H2.),

- az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóságról szóló 210/2010. (VI. 30.) Korm. rendelet és
- a 2007-2013. közötti programozási időszakban a Szolidaritási programokból származó támogatások felhasználásának alapvető szabályairól, intézményrendszeréről, a pénzügyi irányítási és ellenőrzési rendszerekről szóló 14/2011. (IV. 19.) BM rendelet.

A lebonyolításban részt vevő szervezetek szabályozott belső működését a Működési Kézikönyvek, Arculati és Számviteli kézikönyvek, ügyrendek és eljárásrendek garantálják.

III. Intézményrendszer

A lebonyolítást tagállami oldalon három hatóság végzi.

- a Felelős Hatóság, amelynek feladata a tervezés, a programok igazgatása, menedzselése, nyomon követése, a Bizottsággal folytatott kommunikáció,
- a Hitelesítő Hatóság feladata olyan eljárások lefolytatása, illetve vizsgálatok, elemzések és értékelések elvégzése, amelyek eredményeire tekintettel elkészíti és kiadja azokat a kiadásigazolásokat, amelyeket a Bizottságnak a Felelős Hatóság továbbít.
- az Ellenőrzési Hatóság, az előző hatóságoktól független szervezet, amely az igazgatási és ellenőrzési rendszer eredményes működésének ellenőrzéséért felel.

A Felelős Hatóság a Belügyminisztérium (a továbbiakban: minisztérium), amelyet a H2.-ben a Kormány jelölt ki. A Felelős Hatóság feladatainak ellátásáért az európai uniós és nemzetközi helyettes államtitkár felel, a feladatokat a Szakmai Konzultációs Testület (szakmai, rendészeti felügyelet) és a Management Csoport (projekt és pénzügyi menedzsment, elemzők és projektfelügyelők) látja el.

A Hitelesítő Hatóság feladatait - a miniszteri kabinetfőnök közvetlen alárendeltségében működő - a Miniszteri Kabinethez tartozó, önálló hivatali egység látja el.

Az Ellenőrzési Hatóság feladatait az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság látja el.

A fenti struktúrának megfelelő igazgatási és ellenőrzési rendszer leírását a Bizottság a több éves programmal egyidejűleg hagyta jóvá.

Bár az Alap által támogatott célkitűzések leginkább a minisztérium hatáskörébe tartoznak, a támogatandó feladatok alapján a Külügyminisztérium és egyéb szervezetek (Nemzeti Adó-és Vámhivatal, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala) is részesedhetnek a forrásokból. Ezért a H2. alapján a koordináció, egyeztetés, döntés-előkészítés fóruma a Külső Határok Alap Tárcaközi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KHA TEF), amelynek feladatai:

- a kedvezményezett tárcák és szervek fejlesztési javaslati alapján a hosszú távú (7 éves) fejlesztési program szakmai előkészítése, megvitatása és összehangolása;
- a kedvezményezett tárcák és szervezetek projektjavaslati alapján az éves fejlesztési programok szakmai előkészítése, megvitatása és összehangolása;
- a fejlesztési tervekkel összefüggő kormányzati és miniszteri hatáskörbe tartozó döntések előkészítése;

- az Alap terhére megvalósuló fejlesztések végrehajtásának folyamatos nyomon követése, a monitoring feladatok ellátása.

IV. Finanszírozás

Az Alap egy olyan vissza nem térítendő támogatás, amelyből a Bizottság által meghatározott stratégiai iránymutatásoknak megfelelő projektek összköltségének 75%-a finanszírozható. Magyarországnak 25%-os önrészt kell biztosítania.

A költségvetési tervezés során a minisztérium kiemelt figyelmet fordított a 25%-os önrész biztosítására különös tekintettel arra, hogy a tervezés időpontjában az Alapból származó források az érintett tárcák részére még nem kerültek megítélésre, így a lehetséges kedvezményezettek ezzel tervezni még nem tudtak. A H2. alapján a nemzeti társfinanszírozás teljes összegét a minisztérium tervezi.

A Bizottság meghatározta és évente felülvizsgálja az Alapból az egyes tagállamokra jutó allokáció összegét, azaz 2007. és 2013. között felhasználható tervezett összegeket. Az allokáció terhére az adott, valamint azt követő másfél évben jelentkező költségek elszámolhatók, n+1,5 éves szabály (pl. a 2009. éves allokáció esetén 2009. január 1. és 2011. június 30-a közötti időszak). Ez alól kivétel volt a 2007. évi allokáció, mivel ez esetben az elszámolási időszak 2007. január 1. és 2009. december 31. közé esett.

Táblázat a felhasználható tervezett keretösszegekről

ezer Ft

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Összesen
KHA	1 436 380	1 636 822	1 722 845	1 676 689	2 190 024	3 335 640	4 696 160	16 694 560
Társfinanszírozás	442 835	504 925	531 627	517 173	698 059	1 064 605	1 499 971	5 259 195
Összesen	1 879 215	2 141 747	2 254 472	2 193 862	2 888 083	4 400 245	6 196 131	21 953 755

Az Alapra vonatkozó jogalkotási folyamat elhúzódása, valamint a többéves program és az „Irányítási és Ellenőrzési rendszer” leírás jóváhagyásának csúszása miatt a 2007-es és 2008 évi allokáció keretében megvalósuló projektek jelentős késedelemmel tudtak csak elindulni, amely több esetben a sikeres megvalósítást is veszélyeztette. A fentiekre való tekintettel, tagállami kezdeményezés alapján a Bizottság kiterjesztette a 2008. évi projektek végrehajtási határidejét 2010. június 30-áig, bevezetve ezáltal az n+1,5 év (2,5 év) elszámolási időszakot.

V. A többéves Nemzeti Program kialakítása

Az Alap felhasználása többéves és éves programok alapján történik. A tagállamok a stratégiai iránymutatások alapján készítik el a többéves programjukat, amely a fő fejlesztési irányokat, valamint az ezekhez évente rendelt pénzügyi fedezetet tartalmazza.

A H1.-gyel elfogadásra került a Magyar Köztársaság Külső Határok Alap Nemzeti Programja, amelynek 1. számú melléklete tartalmazza a célkitűzések megvalósítására tervezett programterveket és a Bizottság által meghatározott keret prioritásonkénti tervezett elosztását.

A többéves program keretében az alábbi célkitűzések kerültek meghatározásra:

1. az integrált határrendészet valamennyi – belső-, külső és nemzetközi – szintjének továbbfejlesztése,

2. a külső határok mentén létrehozandó egységes európai határőrizeti rendszer kialakítása érdekében az eredményes határrendészeti tevékenység támogatásának, a határrendészeti tevékenységet ellátó szervek reagáló- és felderítő képességének és mobilitásának további növelése,
3. a harmadik országokban végzett vízumkiadás hatékonyságának növelése és az illegális bevándorlás elleni küzdelem támogatása érdekében a külképviseletek és konzulátusok fejlesztése,
4. az informatikai rendszerek továbbfejlesztése kapcsán megfogalmazott célkitűzés a külső határokon telepített határforgalom ellenőrzését szolgáló informatikai- és egyéb eszközök korszerűsítése, illetve a határforgalom ellenőrzés végrehajtását támogató, különböző adatbázisokban (pl. SIS, VIS, EURODAC, FADO) történő lekérdezést biztosító számítástechnikai eszközpark fejlesztése, az adatbázisok összehangolása,
5. a Schengeni határ-ellenőrzési kódex és az Európai vízumkódex előírásainak magas szintű végrehajtása érdekében az integrált határőrizeti rendszer valamennyi szervének állományának szakszerű és folyamatos felkészítése, a normatívák és a technológiai változások ismeretére, elsajátítására és a legjobb gyakorlat alkalmazására.

A Bizottság 2008. november 12-én, a C(2008) 6683. számú határozattal fogadta el a többéves programot, amely szerint a Magyarország számára a 2007-2013-as időszakra az Európai Unió által biztosított társfinanszírozás mértéke 62,58 millió Euró (15,5 Mrd Ft).

VI. Az éves Nemzeti Programok kialakítása

A többéves programban megjelölt célkitűzések éves programok végrehajtásával valósíthatók meg. Az éves programról a miniszter dönt a H2.-ben meghatározott miniszterekkel egyeztetve. Ezt követően kezdődhet meg a program szakmai egyeztetése a Bizottsággal. Az éves program a Bizottság részére történő megküldését megelőzően a KHA TEF-on egyeztetésre kerül. Az éves program Bizottság általi jóváhagyását követően kapják meg – részletekben – a tagállamok a jóváhagyott forrást, amelyet a Felelős Hatóság elkülönített bankszámlákon kezel.

VII. Pályáztatás

A támogatás odaítélése zárt eljárásban történik. A kiírt pályázati felhívásra csak azok a szervezetek jelentkezhetnek, amelyek jogszabályi felhatalmazás alapján végzik a támogatható szakterület érintő tevékenységet. Az Alap felhasználása során kedvezményezett lehet az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (a továbbiakban: Rendőrség), a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (a továbbiakban: BÁH), a Külügyminisztérium, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat és a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (a továbbiakban: KEK KH).

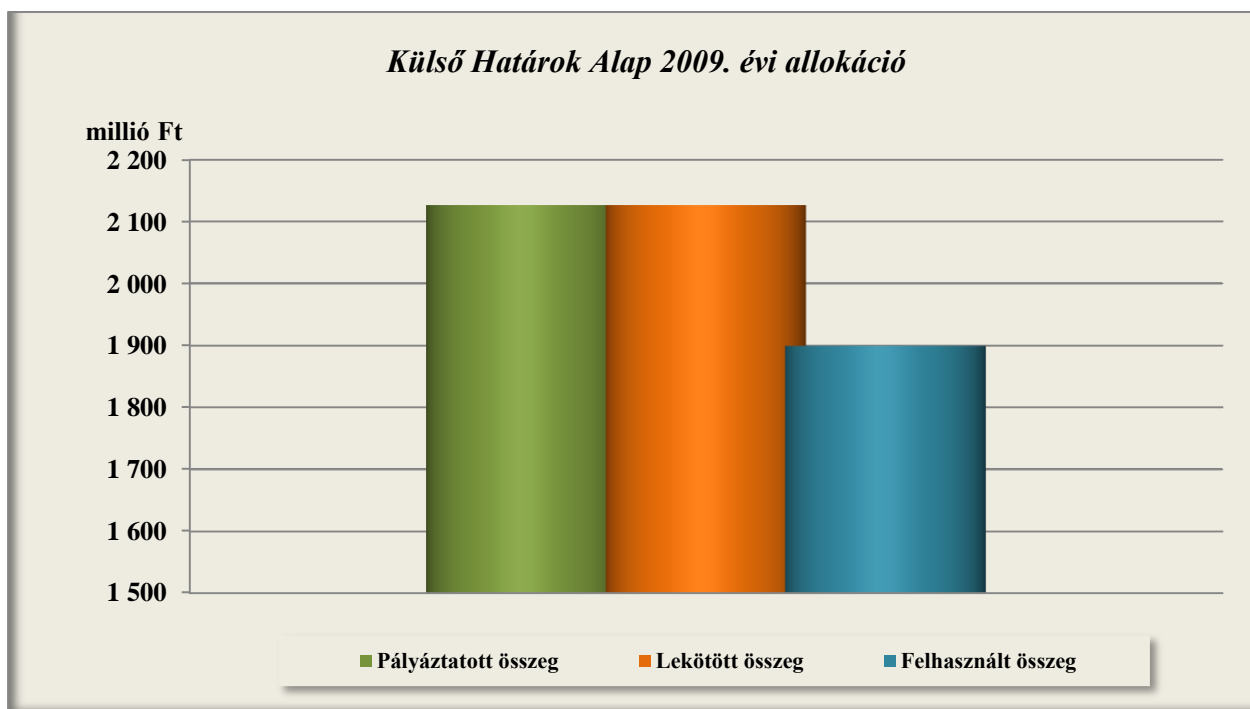
A kétfordulós zárt pályázatot a Felelős Hatóság írja ki. A zárt pályázat első fordulójában kiválasztásra kerülnek a támogatható, éves programban szerepeltetésre kerülő projektek, a második fordulóban kizárólag ezek megvalósítására lehet a támogatási megállapodás megkötését megalapozó pályázatot benyújtani. A zárt pályázat első fordulójában a pályázók benyújtják projektjavaslatukat és ún. előzetes projekt adatlapot töltenek ki. A beérkezett pályázatokat a független értékelő bizottság értékeli. Ezt követően a KHA TEF-al egyeztetve a Felelős Hatóság dönti el, hogy mely projektek kerülhetnek nevesítésre – a rendelkezésre álló keretet is figyelembe véve – az éves programban.

A pályáztatás második fordulóját az éves program jóváhagyását követően írja ki a Felelős Hatóság. A második forduló célja elsősorban az, hogy a korábban már szakmai szempontok alapján értékelt, megfelelőnek talált cél megvalósításához szükséges és elvárt részletezettségű projektjavaslat és a támogatási megállapodás megkötését lehetővé tevő dokumentáció álljon rendelkezésre.

VIII. A 2009. évi program végrehajtása

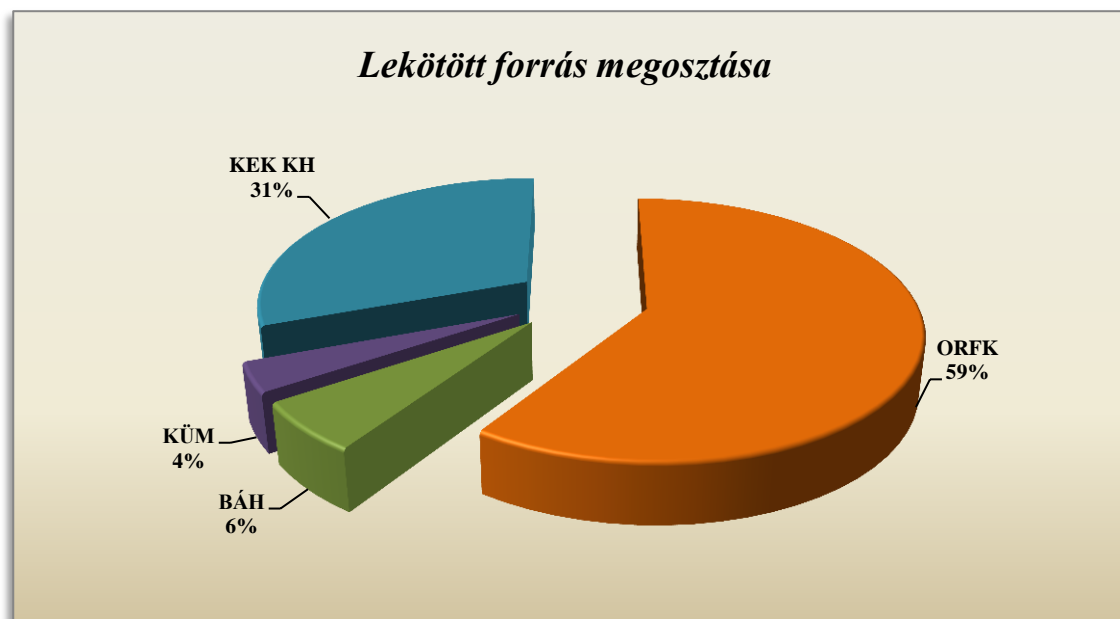
A végrehajtás számszaki értékelése

Az Európai Bizottság C(2009) 5113 számú határozatával 2011. június 30-án hagyta jóvá a 2009. éves programot, 7,02 millió € közösségi támogatás (kb. 1,72 mrd Ft a technikai segítségnyújtás összegével együtt, nemzeti társfinanszírozással 2,25 mrd Ft) felhasználását lehetővé téve. A kettő pályázati felhívás keretében a projektek megvalósítására rendelkezésre álló forrás maradéktalanul lekötésre került. Az éves program egy alkalommal került módosításra.

A 2009. évi program keretében támogatott projektek listáját az 1. függelék tartalmazza.

A 2009. éves program keretében két kétfordulós zárt pályázat lebonyolítására került sor, 23 projekt nyert támogatást, melyeket 2009. január 1. és 2011. június 30. között hajtották végre a kedvezményezett szervezetek (Külügyminisztérium, Rendőrség, Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala).

A 2009. évi KHA keretében finanszírozott projektek pénzügyi zárása folyamatban van. A Felelős Hatóság a KHA TEF-al történő egyeztetést követően várhatóan 2012. április végén dönt a projektek során megvalósított tevékenység értékeléséről, elfogadásáról, és ezt követően megküldi zárójelentését a Bizottsagnak.

A projektek zárását követően - a jelenleg rendelkezésünkre álló adatok alapján - várhatóan 89,3 %-os mértékű forrásfelhasználással számolhatunk, amely kismértékben ugyan, de elmarad a lekötöttségi mutatótól. A forrásvesztésnek számos oka lehet: pl. van olyan projekt, amely egyáltalán nem valósult meg, egyes projektelemegek nem zárultak le határidőre és így elállt annak megvalósításától a Kedvezményezett, néhány beszerzés ára a piaci árnál lényegesen kedvezőbben alakult, egyes projektek túltervezettsége miatt lényegesen kisebb összeg került felhasználásra a kitűzött cél elérése érdekében.

A fenti forrásvesztés habár kismértékben hátrányosan érinti, ugyanakkor összességében nem veszélyezteti az éves program keretében kitűzött célok elérését.

Főbb eredmények összefoglalva:

A Rendőrség a határforgalom ellenőrzés megerősítésére kiemelt figyelmet fordított, a járművekben megbújó személyek felderítése érdekében 6 db. szívdobbanásmérő valamint 12 db. videoszkóp beszerzését hajtotta végre. A zöldhatár őrzetéhez szerb viszonylatban két stabil hőkamera és 13 db. kézi hőkamera, ukrán viszonylatban két stabil hőkamera került átadásra. Az Európai Határőrizeti Rendszer (EUROSUR) kiépítése érdekében az Országos Rendőr-főkapitányságon megkezdte működését a Nemzeti Koordinációs Központ. Szerb és ukrán viszonylatban öt egyhetes fokozott határrendészeti ellenőrzés került elrendelésre.

A 2008. éves program keretében kihelyezett migrációs összekötő tisztviselők (International Liaison Officer – a továbbiakban: ILO) folytatták tevékenységüket. A Rendőrség Belgrádba kihelyezett összekötő tisztje 2011. június 30-ig segítette elő az illegális migrációra vonatkozó információáramlást, a rendészeti szervek együttműködését.

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal felkészült a Vízuminformációs Rendszer bevezetésére, sikeresen végrehajtotta az előírt tesztek. A Rendőrség beszerezte a határon történő vízumkiállításához szükséges eszközöket (ujjnyomat olvasó, szkennel, vízumnyomtató és munkaállomás).

A Schengeni Információs Rendszer II. generációjának bevezetése érdekében megerősítésre került a Körözési Információs Rendszer hardver háttere, valamint Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala végrehajtotta az uniós fejlesztések követéséhez szükséges, adott időszakra jutó szoftverfejlesztéseket, tesztek.

A Rendőrség állományából 951 fő határrendész vett részt különféle szakmai továbbképzésen, (módszertan 382 fő, intézkedéstaktika 181 fő, okmányvizsgáló 195 fő, ADR ellenőri 78 fő, tanácsadói 20 fő, AETR 95 fő).

A Külügyminisztérium 141 harmadik országba delegált munkatársa vett részt különféle szakmai továbbképzésen.

A végrehajtás szakmai értékelése

Az integrált határbiztonsági modell a belső biztonság megőrzésének és mindenekelőtt az illegális bevándorlás megakadályozásának fontos eszköze. Egyszerűen megfogalmazva mindez azt jelenti, hogy egymást kiegészítő intézkedések sorát kell végrehajtani különböző szinteken. E tekintetben négy szintről beszélhetünk.

- (1) Harmadik országban, különösen a származási és tranzit országokban végzett tevékenység, beleértve az összekötő tisztviselő segítségével történő információgyűjtést, valamint a konzulátusi hivatalok kulcsfontosságú szerepét a vízumkiadás folyamatában.
- (2) Nemzetközi határőrizeti együttműködés.
- (3) Intézkedések a külső határokon: határigazgatás (határellenőrzések és határőrizet).
- (4) További tevékenységek a schengeni államok területén és a schengeni államok között.

Az általános határmodell sikerének kulcsát a fenti intézkedések koherenciája jelenti, valamint az a mód, ahogy azokat a schengeni államok alkalmazzák.

A következőkben bemutatott intézkedések minden esetben azt a célt szolgálták, hogy hazánk is minél magasabb és megbízhatóbb szinten tudja ezt a modellt alkalmazni, hatékonyan tudja őrizni külső határait, a határforgalom ellenőrzés során pedig a kockázatelemzésen alapuló gyors és biztonságos átléptetés kerüljön megvalósításra.

A közös integrált határigazgatási rendszer továbbfejlesztése, különös tekintettel a személyek ellenőrzésére és a határok őrzetére a külső határoknál

Az első prioritás támogatásánál a korábbi évek fejlesztéseivel összhangban elsősorban olyan a legjobb gyakorlaton és kockázatelemzésen alapuló új technológiai megoldások finanszírozását támogattuk, amely a határellenőrzés biztonsági szintjét, hatékonyságát növeli.

A határellenőrzés a schengeni területre belépő és onnan kilépő valamennyi személy szisztematikus ellenőrzését jelenti. Magában foglalja továbbá az illegális határátlépések felderítését a határátkelőhelyek közötti szakaszon, továbbá a hamis okmányok révén vagy járműben elrejtőzve illegális határátlépést megkísérlő személyek felfedését. A nemzeti büntelmezés részeként, felderíti

az embercsempészt, az ellopott javakat és az egyéb, határon átnyúló vagy határátlépéssel kapcsolatos bűncselekményeket, és hozzájárul a súlyos bűncselekmények felderítéséhez.

A korábbi évek tapasztalatai azt mutatták, hogy a határon illegálisan átlépni szándékozók egy része a közúti határátkelőhelyeken járművekben (tehergépkocsi, autóbusz) megbújva próbál meg átjutni. A zárt felépítményű, fémkonténeres kamionokat bontás nélkül csak röntgennel, vagy bontással (rendkívül időigényesen) a teljes áruválogatással lehet megbízhatóan ellenőrizni.

A járművekben megbújt személyek nagy hatékonyságú felderítésére ezért **szívhangdetektorok (KHA 2009/3.1.1)** kerültek beszerzésre az illegális migrációban leginkább érintett nagy forgalmú határátkelőhelyek vonatkozásában (Letenye Határátkelőhely, Biharkeresztes Határrendészeti Kirendeltség {továbbiakban HRK}, Gyula HRK, Nagylak HRK, Szeged HRK, Kelebia HRK).

Ez a korszerű és nagy érzékenységgel rendelkező technológia, képes a kamionok, buszok és egyéb járművek raktereinek megbontás nélküli ellenőrzésére, a járműben megbújt személy(ek) gyors detektálására, felderítésére. A vizsgált teherjárművet nem szükséges kinyitni, a mérést általában zárt járművön lehet végezni, és az időjárás zavaró hatásait (szél, hőingadozás) is képes kiszűrni. A mérési idő igen rövid: kb. 0,5-1 perc, ezért az ellenőrzési technológiába hatékonyan és könnyen beépíthető ez a rendszer.

A Schengeni ajánlásoknak megfelelően a személyforgalomban közlekedő járművekhez is szükséges kiegészítő, (pl. buszokon, utánfutókon, közúti lakókocsikon és vasúti vagonokon, kupékon található rejtőzködésre alkalmas terek) ellenőrzést lehetővé tevő hatékonyabb kutató eszköz alkalmazása. Erre az ajánlásra válaszként a szerb viszonylaton elhelyezkedő határátkelőhelyekre (közúti és vasúti) 12 db. **videoszkóp (KHA 2009/3.1.1.1)** beszerzését támogattuk.

A video megjelenítővel ellátott hajlékony gégecsővű üregvizsgáló hatékonyan támogatja a kutatók munkáját, növeli az alkalmazási területek számát, segítségével könnyebben és gyorsabban lehet felderíteni a megbújásra alkalmas helyeket, így elősegítve a szakszerű és eredményes feladat végrehajtást.

Bács-Kiskun-, Csongrád-, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányságok közúti és vasúti határátkelőhelyeire 12 db. **videokamera került** beszerzésre (KHA 2009/3.1.1.2), amelyek segítségével megteremtődtek a feltételei a kutató munka során felfedett különféle csempész tevékenységek dokumentálásának.

A videokamerákkal biztosított, hogy a határátkelőhelyek rendelkezzenek hatékony és korszerű video rögzítő eszközzel, a kutató munka során extrém, gyenge fényviszonyok, szűk terek, (pl. tartályok, tehergépkocsik raktere, személygépkocsik csomagtere) között felfedett tiltott határátlépést elkövető személyekről és rejtékhelyekről - akár bírósági eljárások során - bizonyítékként felhasználható dokumentációk elkészítéséhez.

A közös határrendészeti akciók végrehajtása a szomszédos országok társszerveivel projekt (KHA 2009/3.1.2) keretében a Rendőrség Magyarország külső határain - a napi határrendészeti tevékenységen túl - az erők és eszközök célirányos koncentrációjával, a reagáló és manőverező képesség növelésével lépett fel az Európai Unió területére irányuló illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekményeket elkövetőkkel szemben.

A fokozott határellenőrzés ideje alatt, a bilaterális kapcsolatok alapján, Magyarország és az érintett szomszéd ország rendőri szervei napi rendszerességgel 1-1 fő összekötő tisztet delegáltak egymás területére, akik közreműködtek a művelet során a két ország határőrzetének összehangolásában, ezáltal javítva az információáramlást, és a közös fellépés hatékonyságát.

Az első prioritásban a személyátléptetés hatékonyságának növelését azzal értük el, hogy a határforgalom-ellenőrzés során alkalmazható korszerű eszközök, technológiák meghonosítását támogattuk, az embercsempészet és a tiltott határátlépés megakadályozása, felderítése érdekében.

A projektek megvalósulását követően fokozódik az illegális migráció elleni fellépés, aminek következményeként nő az ismerté vált jogellenes cselekmények száma, javul a felderítési hatékonyság illetve a fokozott rendőri jelenlét következtében csökkent az illegális határátlépést megkísérlők száma.

Hosszú távon megnövekszik a járműben megbújt személyekről készített elemző értékelő munkához szükséges dokumentált esetek száma, ami az állomány felkészültségét emeli a korábbi tapasztalatok alapján létrehozott esettanulmányok feldolgozásával és a határforgalom ellenőrzés technológiájába építésével.

Az Európai Unió külső határainál létrehozandó európai határőrizeti rendszer és a tagállamok déli tengeri határainál létrehozandó állandó európai partiőrség-hálózat nemzeti elemei fejlesztésének és végrehajtásának támogatása

Az illegális bevándorlás elleni hatékony fellépés alapvető érdeke mind Magyarországnak, mind az Európai Uniónak.

Az illegális bevándorlás a migrációs útvonalakkal kapcsolatos átfogó információk gyűjtésével és az információk összesítésével, a határellenőrzésekkel kapcsolatos együttműködés előmozdításával jelentősen csökkenthető.

A 2009. évi allokációból történő fejlesztések a határrendészeti szakterületen belül elsősorban a határőrizet részterületen kezdődtek meg, annak érdekében, hogy azok, hosszabb távlati kitekintésben (2014. évig bezárólag) megalapozzák a rendszer olyan irányú továbbfejlesztését, amely képes kapcsolódni az egységes európai határigazgatási modellhez.

A határőrizeti rendszer elemeinek – stabil hőkamera rendszerek – és mozgást érzékelő rendszerek telepítése, fejlesztése elnevezésű projektben sor került a zöldhatár megerősítését célzó koncepció kidolgozására, ami alapján 4 ütemben kerülnek telepítésre **stabil hőkamerás felderítő, és mobil földi érzékelő rendszerek (KHA 2009/3.2.1)**. A stabil hőkamerás felderítő rendszerek a korábbi tapasztalatok alapján nagyon eredményes fellépést biztosít az illegális migrációval szemben, ezért koncepciózus közös integrált vezetési rendszerbe foglalásuk hatékonyabb határőrizeteket biztosít az önállóan (nem rendszerbe foglalt) elszigetelt alkalmazással szemben, ami a szolgátszervezésre, gépjármű kihasználtságra, különböző rendészeti eljárásokra költségmegtakarító hatással van.

A telepítés megtörtént:

- Ukrán viszonylaton Lónya közúti határátkelőhely térségében valamint Tarpa, Nagy-hegy mérőtoronyban;
- Szerb viszonylaton Röske közúti határátkelőhely és Csikéria térségében

A projekt a KHA 2007-es allokáció terhére megkezdett fejlesztés (2 db. hőkamerás felderítő rendszer telepítése) folytatásaként a terelő hatásnak megfelelő irányokban való 2-2 db. rendszer telepítése és beintegrálása a kirendeltségek határőrizeti rendszerébe. A határőrizeti rendszer informatikai támogatása összekapcsolódik a kirendeltségek egységesített vezetési-rendszerének továbbfejlesztésével, szorosan illeszkedik az integrált határőrizeti rendszer kialakításához.

Ebben a pályázatban **mobilizálható (területvédelmi) érzékelő rendszer** is került rendszeresítésre, ami lefedi a hőkamera által be nem látható területet, kiegészíti a telepített hőkamera rendszert és képes együttműködni a vezetés-irányítási rendszerrel, így az ügyletes folyamatosan figyelemmel kísérheti a „zöldhatáron” bekövetkező jogsértéseket.

A Tarpa Nagy-hegyen telepített hőkamerás felderítő rendszer egy geodéziai mérőtoronyban végrehajtott utólagos betelepülés volt, aminek következtében első lépésben csak fizikai védelem került kialakításra. A határrendészeti igények a többi hőkamera toronyhoz hasonlóan megkövetelték az elektronikai megfigyelő rendszerrel történő védelem szükségességét, mivel anélkül a rendszer rongálásnak, szabotázsának van kitéve, a toronyba belépő személyzet megfigyelése, illetéktelenek behatolás jelzése nem lehetséges, amennyiben tűz, füst keletkezik akkor nincs mód az esemény jelzésére.

A kamera működésképtelensége esetén sérül a határőrizeti rendszer technikai lefedettsége, a kirendeltség nem képes hatékonyan őrizni az államhatárt.

A fenti problémák megszüntetése érdekében a Beregsurány Határrendészeti Kirendeltség illetékességi területén, Tarpa Nagy-hegy tetején lévő **hőkamerás felderítő rendszert védő elektronikai megfigyelő és érzékelő rendszer KHA 2009/3.2.1.1** (illetéktelen személyek behatolását érzékelő, valamint tűzjelző rendszer) kiépítése és vezetési ponthoz integrálása történt meg.

A távfelügyelettel ellátott elektronikai védelem rendszer képes azonnali jelzéssel tájékoztatni a kamera rendszert érő külső behatásokról, ezáltal gyorsan és hatékonyan megelőzhető a felderítőrendszer kiesése a kirendeltség határőrizeti rendszeréből.

Mivel a kézi hőkamera eszközállomány az alkalmazása óta (5 év) eltelt idő alatt erősen amortizálódott és a javíthatatlanná vált eszközök száma folyamatosan növekedett, a határrendészeti kirendeltségek többvonalas határőrizeti rendszeréhez nem volt biztosítva megfelelő számú kézi hőkamera.

A szerb viszonylatú határrendészeti kirendeltségekre nehezedő migrációs nyomás miatt a Rendőrség 13 db. **kézi hőkamera** (KHA 2009/3.2.1.2) beszerzését hajtotta végre, fenti okokra tekintettel.

Az elavult kézi hőkamerák kiváltásra kerültek modern, könnyen kezelhető, magas üzembiztonságú, gyorsan üzembe helyezhető és hosszú ideig (min 4 óra) terepen szélsőséges időjárási körülmények között is megbízhatóan használható, maximum 1,5 - 2 km hatótávolságú kézi hőkamerákkal. A

menyiségi növelés biztosítja, hogy szerb viszonylaton esti, éjszakai szolgálatot teljesítő járőrök száma növekedjen, azonos időben minden járőr éjjellátó eszközökkel kerülhessen ellátásra.

A hőkamerás fejlesztéshez szorosan kapcsolódik és rendészeti szempontból hasonlóan kiemelkedő jelentőségű az **egységes határőrizeti rendszer nemzeti és regionális határellenőrző koordinációs központjainak** kialakítása (KHA 2009/3.2.3 hazai EUROSUR központ).

Az Európai Bizottság 2008. évben mutatta be közleményében az Európai Határőrizeti Rendszer (European Border Surveillance System - EUROSUR) létrehozására irányuló koncepcióját.

Az európai határőrizeti rendszer (EUROSUR) folyamatos, a keleti és a déli határokon történő fokozatos fejlesztésének célja, hogy korszerű technológiákat alkalmazó és a tagállamokat támogató, valamint az interoperabilitást és az egységes határőrizeti normákat előmozdító rendszer kerüljön

bevezetésre, továbbá annak biztosítása, hogy kialakuljon a tagállamok és a FRONTEX között a szükséges határőrizeti adatok haladéktalan megosztásához nélkülözhetetlen együttműködés.

„A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség a polgárok szolgálatában” című bizottsági közlemény (Stockholmi Program) 6.4.1. a külső határok igazgatásának időszerű kérdéseivel foglalkozó alfejezete céldátumként kezeli és kihangsúlyozza az Európai Határőrizeti Rendszer (EUROSUR) 2013-ra történő megvalósításának fontosságát

Figyelembe véve ezeket a koncepciókat és ajánlásokat, hazánk a 2011. évi EU soros elnökség ideje alatt bevezette ezt a rendszert és létrehozta a Nemzeti Koordinációs Központot, amely a hét minden napján, napi 24 órában képes koordinálni a külső határok őrzésével összefüggő (felderítési, azonosítási, nyomon követési és elfogó) feladatokat ellátó valamennyi nemzeti hatóság tevékenységét, és biztosítja a szükséges információcserét a többi tagállam nemzeti koordinációs központjai és a Frontex ügynökség között.

A nemzeti központban az országos intézkedéseket vagy esetenként a nemzetközi FRONTEX által szervezett akciók zavartalan nyomon követését biztosító felület került kialakításra, mely az egységes statisztikai adatszolgáltatás és a képi információk megjelenítése révén lehetővé teszi a gyors döntéshozatalt, az elemző-értékelő munka azonos paraméterekkel történő végrehajtását, valamint az azonnali reagáló-képesség fenntartását.

A fejlesztés hosszabb távon megteremti a lehetőségét, hogy az összes határőrizetben alkalmazott felderítő eszközökből (területvédelmi rendszer, mobil és stabil hőkamerák) és kommunikációs eszközökből (EDR) származó pozícióadatok és szükség szerint képi információk megjelenjenek az ORFK Központi Főügyeletén kialakított központban.

A második prioritásban még energiatakarékos LED fényforrású **járőr kézilámpák** (KHA 2009/3.2.4) beszerzése is megvalósult, a régi korszerűtlen korábbi PHARE támogatásokból beszerzett hagyományos izzójú járőrlámpák cseréje céljából. A projekt eredményeként 240 db. járőr kézi lámpa kerül szétosztásra a horvát, szerb és ukrán viszonylaton elhelyezkedő rendőrkapitányságok és határrendészeti kirendeltségek számára.

Az új típusú eszközökkel növekszik az éjszakai szolgálatban az okmányok ellenőrzésére, járművek kutatására alkalmazható hasznos járőrídő.

A modern LED technológiájú fényforrás hosszú világítási időt biztosít és a LED gyakorlatilag korlátlan ideig működik (nem ég ki). A tölthető Li-Ion akkumulátoroknak nincs memória effektusa, így a járőr bármikor rátölthet, nem kell megvárni, míg az akkumulátor végleg lemerül. Ennek

következtében gyorsan üzemkészen, azonnal alkalmazható világító eszköz áll a határrendész állomány rendelkezésére.

A határőrizet légi felderítésének logisztikai támogatása (KHA 2009/3.2.2) elnevezésű projekt sajnos sikertelen volt, mivel a 2010. november 09-én eredménytelenül zárult nyílt eljárását követően a 2011. február 10-én lefolytatott általános egyszerű eljárásban is a három ajánlattevő közül csak egy élt érvényes ajánlattal, amely jelentősen meghaladta a projekt finanszírozásában rögzített keretösszeget.

A Felelős Hatóság áttekintve a tárgyi eljárásban ajánlattételre felkért ajánlattevőket arra a következtetésre jutott, hogy három ajánlattevőből mindössze az ajánlatot benyújtó ajánlattevő esetében állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy a potenciális ajánlattevők körébe tartozik, míg a másik kettő esetében nem.

A fentiekre tekintettel a Felelős Hatóság úgy ítélte meg, hogy az ORFK az eljárás előkészítése és lebonyolítása során nem kellő gondossággal járt el, így a többlettámogatási igényt elutasította (a piaci versenyfeltételek érvényesítésének objektív akadályai miatt).

A rendelkezésre álló idő rövideje miatt további eljárás nem volt lebonyolítható, így végül nem került tartály beszerzésre.

Áttekintve a második prioritásban támogatott fejlesztéseket, megállapíthatjuk, hogy elősegítettük a Rendőrség felderítő és reagáló képességének javítását, a kisebb beszerzések az évek alatt elhasználandó eszközöket kiváltották, a kor technikai színvonalának megfelelő berendezéseket rendszeresítve lépést tettünk az eredményesebb határrendészeti tevékenység irányába.

Közvetlen eredményeként lehetővé vált az egyszerre szolgálatban lévő járőrök ellátása kézi hőkamerával, és LED technológiájú kézilámpákkal, megteremtődött a lehetősége a szerb viszonylaton bekövetkező tiltott határátlépések nagyobb számban történő felderítésének, a gyorsabb és hatékonyabb elfogásoknak.

A hőkamera hosszú távon biztonságos működtetése a határőrizeti rendszerben biztosítja a folyamatos határőrizet fenntartását. A védelmi rendszer kiépítésével a hőkamerás felderítő rendszer megfelelő védelmet kap a szabotázból (rongálás, eltulajdonítás) adódó veszélyeztetettség esetére.

A vízumkiadás és az illegális bevándorlás elleni küzdelem támogatása, beleértve a hamis vagy hamisított dokumentumok felismerését, a tagállamok harmadik országokban szervezett konzuli és más szolgálatainak tevékenységeinek bővítése útján

Ezen fejezeten belül egy-egy projekttel a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal és a Rendőrség nyújtott be támogatható pályázatot.

Más tagállamok tapasztalatait felhasználva, mondhatni a „best practise” átvételére törekedve **bevándorlási tisztviselők (Immigratinon Liason Officer - ILO) kiküldését** támogattuk azon országokba, illetve külképviseletekre, ahol jelentős kockázat jelentkezik hazánk, illetve az EU számára, így első sorban a tipikus „Balkáni útvonalra” Isztambul és Belgrád állomáshellyel, valamint az eddig határrendészeti megközelítésben elérhetetlen afrikai helyszínekre, ahonnan mégis jelentős illegális migrációs jelentkezik (Kairó, Abudja). A kiküldés terv szerint 3 évre szól és a

tapasztalatok alapján meghosszabbítása is elképzelhető, a működtetést mindenképpen az ILO-NET szerves részeként kívánjuk támogatni.

A Rendőrség által **Szerbiába telepített összekötő tiszt (KHA 2009/3.3.1)** a két ország Rendőrsége közötti közvetlen és gyors információ cserét az illegális migráció elleni küzdelem, a külső határ biztonságához kapcsolódó és a bűnügyi együttműködés lehetőségeinek kiszélesítését, közvetlen, jól működő rendőri kapcsolatok kiépítését alapozta meg.

Az együttműködés összekötőtiszten keresztül biztosított formája, olyan az Európai Unió által is stratégiai célnak tekintett tipikusan határon átnyúló bűncselekmények eredményes felderítését segíti elő, amelyeknél rendkívül fontos, hogy a szerb és a magyar illetékes szervek kölcsönösen rendelkezésre bocsássák az általuk folytatott eljárásokban felmerülő másik fél számára releváns adatokat. Ennek eredményeképpen jelentős előrelépés történik a határ két oldalán lévő bűnszervezetek felszámolásában, a további bűnelkövetések megakadályozásában.

A helyszín kiválasztását többek között az is indokolta, hogy az Európai Unió országait érintően alapvetően négy illegális migrációs csatorna határozható meg, melyből kettő Magyarországot is érinti. Ebből az egyik az ún. „balkáni csatorna” mely lényegében a balkáni országokból, illetve a közel- és távol-keleti országokból származó illegális migránsok kedvenc útvonala. Ez a csatorna hazánkba Szerbián keresztül vezet.

A 2010. június hónaptól – 2011. júliusig Szerbiában tartózkodó összekötő tiszt munkájának és kapcsolatrendszerének eredményeképp gördülékenyebbé vált a nyugat-balkáni térség, és azon belül a Szerbiával és az ottani társszervekkel történő együttműködés, felgyorsult, és intenzívebbé vált az információcsere. A közvetlen információcsere és együttműködés kapcsán célirányos, összehangolt intézkedések, stratégiai szinten is harmonizált cselekvési tervek valósultak meg.

Az összekötő tiszt a kétoldalú együttműködésen túlmutatva további tagállamok (Ausztria, Lengyelország) számára nyújtott érdemi információt elsősorban illegális migrációval kapcsolatos jogsértésekről, tendenciákról.

A Szerb Köztársasággal kiépített szoros rendészeti együttműködés 2011. július hónapot követően is fenntartásra került, azonban a Rendőrség ettől az időszaktól kezdődően az információk szélesebb körben történő cseréjét (bűnügy, közrendvédelem, közlekedésrendészet, határrendészet) kívánta megvalósítani, ami már az Alap célkitűzéseivel nem volt maradéktalanul összhangban, így teljes egészben hazai forrásból került finanszírozásra ez a típusú tevékenység.

A bevándorlási összekötő tisztviselői hálózat kapacitásának megerősítése és a tagállamok hálózatai közötti hatékonyabb együttműködés elősegítésének II. fázisában (KHA 2009/3.3.2) a BÁH által korábban kihelyezett összekötő tisztviselők az érintett helyi hatóságokkal 2009. évben kiépített kapcsolataikat tovább mélyítették, így még szorosabb, eredményesebb és hatékonyabb gyakorlati együttműködés alakult ki a szabálytalan migráció mindennapos kezelésében Magyarország és a fogadó ország között.

Az ILO-k Magyarországra kiemelt migrációs veszélyt jelentő országokban (Törökország, Egyiptom és Nigéria) hajtják végre feladataikat, azonban a 2010. év végén az eddigi tapasztalatokat és a Külügyminisztérium Konzuli rendszerében történő változásokat (nagykövetség és főkonzulátus bezárások, vízumkiadás bevezetése új helyszíneken) figyelembe véve, kisebb korrekció került végrehajtásra.

A Törökországban kihelyezett tisztviselő Isztambulból Ankarába került áthelyezésre (szakmai találkozók, konferenciák súlypontja, adatszolgáltatás a török nemzeti rendőrség ankarai központján keresztül zajlik) valamint a Nigéria nagykövetség 2010. november 30-ai történő bezárása miatt az Abujába kihelyezett tisztviselő Vietnámba (Hanoi)ba).

Az összekötők a vízumeljárásban történő szakértői tanácsadói munka, a helyi hatóságokkal való rendszeres kapcsolattartás, valamint a más tagállamok kihelyezett összekötőivel kiépített együttműködés eredményeként jelentős hozzáadott értéket teremtettek a migráció hatékony kezelése, a vízumbírálat megalapozottsága és a migrációs okok elemzése, jobb megértése körében.

A három külképviseleten összesen 6180 vízumkérelem került benyújtásra, melyek elbírálását a kihelyezett ILO szakemberek szakmai tanácsadással segítették. Munkájuk során – 2011. december 31-ig bezárólag – összesen 409 kérelmező esetében fedték fel az illegális beutazási szándékot. A különböző okmányokkal kapcsolatos tapasztalataikat, továbbá azok jellemzőit részletes okmányjelentésben fejtették ki.

Nemzetközi kitekintésben a projektből származó előnyöket a finn és a cseh „partnerszervek” is hasznosították.

Fentiek mellett az ILO-k tevékenysége nem elhanyagolható jelentőségű segítséget jelent hazai rendészeti szervek illegális migráció megelőzésével kapcsolatos munkájában.

Összességében elmondható, hogy a projekt eredményeként hazánk részletes és megalapozottabb információkat kapott a kijelölt négy ország és a környező térség migrációs politikájáról, vonatkozó jogszabályairól és intézményrendszeréről, annak működéséről.

A 3. prioritásban megvalósult projektek összhangban vannak a jelenleg érvényben lévő Európai Unió célkitűzéseivel, és az abban foglalt tartalmi elemeket maradéktalanul elősegítik, így valamennyi intézkedés túlmutat hazánk belső biztonságának garantálásán, és különösen az *illegális bevándorlás, határon átnyúló bűncselekmények* megelőzésének és felderítésének átfogó európai határigazgatási modelljébe illeszkedik.

A külső határok és vízumok terén elfogadott közösségi jogi eszközök végrehajtásához szükséges informatikai rendszerek létrehozásának támogatása

A 4. prioritásban nyújtott támogatásokat döntően meghatározták a korábbi években végrehajtott számítástechnikai, informatikai fejlesztések, amelyek célja, hogy Magyarország a Schengeni Információs rendszer (SIS) 2. generációjának bevezetésekor (SIS II.), várhatóan 2013. első negyedév, és a Vízuminformációs Rendszer (VIS – Visa Information System) 2011. október 11-én történő első lépcsős kiépítésekor készen álljon a problémamentes csatlakozásra és működtetésre.

Ezért mindazon hazai szervezet támogatása megtörtént, akik ezekben a feladatokban érintettek, így a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (SIS üzemeltető), a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (VIS üzemeltető), a Külügyminisztérium (vízumkiadó) és a Rendőrség.

A Nemzeti Rendszerintegrációs Központ (NS.CP) fejlesztése, tesztelése és infrastruktúrájának bővítése projektben (KHA 2009/3.4.1) a SIS II rendszer hazai hardver és szoftver

infrastruktúrájának bővítése, továbbfejlesztése, az Unió által meghatározott tesztek sikeres végrehajtása történt meg.

Megvalósult az NS.CP nemzeti másolaton alapuló működése, és az NS.ICD új verziójának kialakítása. Ez a fejlesztési metódus biztosítja, hogy a hazai SIS II rendszer központi elemei megfeleljenek az uniós és hazai technikai és jogszabályi környezet által támasztott követelményeknek. Lehetővé vált az is, hogy a hazai szakrendszerek integrációjának időpontjára a központi rendszerrel történő kommunikáció is megfeleljen az unió által megszabott követelményeknek.

A KEK KH adatkezelésében lévő szakrendszerek fejlesztése és belső tesztje (KHA 2009/3.4.6) során a KHA 2008-as programtervében megvalósított feladatok folytatásaként a nemzeti szakrendszerek fejlesztése a tervezetten végleges ICD, és NS.ICD alapján, a folyamatosan változó technikai, illetve jogi környezetnek megfelelően került kialakításra.

Ehhez végre kellett hajtani a SIS II-re való áttérés során szükséges migráció hazai oldalon jelentkező feladatainak támogatását, melyhez a migrációs feladatok elvégzését támogató alkalmazások fejlesztése vált szükségessé.

Ezzel a fejlesztéssel lett biztosítva, hogy a KEK KH üzemeltetésében lévő szakrendszerek által kezelt jelzések az Unió által előírt technikai környezetnek megfelelő módon kerülnek elhelyezésre, illetve elérhetőek a hazai szervezetek számára.

Megtörtént a magyar SIS II rendszer központi elemei mellett a szakrendszerek illeszkedése az uniós központi rendszerhez, továbbá a szakrendszerek a mindenkori aktuális technikai és igazgatási környezetnek megfelelően működnek, ezzel is támogatva a SIS II központi és hazai tesztelési eljárásait, a migrációs folyamatokat.

A Központi Nemzeti Vízum Rendszer továbbfejlesztése II elnevezésű projektben (KHA 2009/3.4.2) a BÁH szervesen kiegészítve a KHA 2008 évi kiírásában benyújtott és támogatott KNVR projektet (KHA 2008/3.4.1), részben annak várható eredményeire épülve, további újításokat hajtott végre.

Ennek keretében szoftverfejlesztés és alkalmazásfejlesztés történt a VIS és a VISION rendszerekkel összefüggésben, továbbá funkcionálitási szempontból alkalmassá vált a Központi Nemzeti Vízum Rendszer a SIS II-vel kapcsolatos adatokkal történő ellátásra és végül Központi Üzenet Küldő modul került kialakításra.

A projektnek köszönhetően a konzulátusokon, a határátkelőhelyeken, valamint a központi nemzeti vízumhatóságnál - nemzeti szinten - növekszik a vízum adatcsere és adatelérés hatékonysága, ezen belül az üzembe helyezett VIS működési hatékonysága.

A fejlesztés eredményeként Magyarország hatékonyan vesz részt a közös uniós vízumpolitika végrehajtásában, ezen belül az üzembe állított VIS eredményes működésének megvalósításában. A projekt hozzájárul a konzuli és a központi hatóságok közötti együttműködés – ezen belül a konzultáció – fejlesztéséhez, melynek eredményeként hatékonyabbá válik a vízumkérelmezési eljárások lefolytatása, ugyanakkor csökken a vízum-kereskedelem és a vízumokkal összefüggő csalás lehetősége. Fokozódik hazánk belső biztonsága azáltal, hogy növekszik a vízum ellenőrzések hatékonysága is.

A Körözési Információs Rendszer (SIS alrendszer) SIS II infrastruktúrájának továbbfejlesztése a központi SIS II fejlesztéshez igazítása során (KHA 2009/3.4.3) biztonsági tárolókapacitás kialakítása valósult meg.

A korábbi „Backup” környezet önálló adattárolási kapacitással nem rendelkezett, így egy esetleges rendszerhiba bekövetkezésekor az adat-visszatöltési feladatok jelentős időkiesést okoztak a rendszer működésében, ezért megfelelő hosszútávra biztosított tárterületet került kialakításra, megbízható rendelkezésre állással együtt.

A beruházást követően az ORFK által üzemeltetett HERMON Körözési Információs Rendszer teljesítménye és a kiemelt (7/24) órás rendelkezésre állása jelentős mértékben növekedett. A SIS-II rendszer bevezetésének teljes időszakában, az átállás zökkenőmentesen, és hatékonyan végrehajtható, a schengeni és rendőri feladatok végrehajtásáért felelős felhasználók jelentéktelen mértékben érzékelik az IT változásokat, sem teljesítményben sem a szolgáltatások rendelkezésre állásában korlátozásokat nem kell bevezetni.

A vízumkiadásra feljogosított határátkelőhelyeken a vízum kiadást támogató informatikai eszközpark korszerűsítése és Vízum kiadást támogató ujjnyomat olvasó eszközök beszerzése elnevezésű projektek (KHA 2009/3.4.4 és 2009/3.4.4.1) szorosan kapcsolódnak a hasonló elnevezésű KHA 2007 és 2008-as programokhoz és a VIS rendszer fejlesztéséhez.

A projektek során, a külső határokon a vízumkiadásra feljogosított helyszíneken a vízumbélyeg nyomtatására alkalmas nyomtató és szkennerek, számítástechnikai eszközök valamint a kérelmező ujjnyomatának levételére alkalmas (minimum 4 ujjas) berendezések beszerzése (25 db) és rendszerbe illesztése valósult meg.

Az eszközök a VIS rendszerhez kapcsolódnak, annak is a vízum kiállítási eljárását támogatják, a levett ujjnyomatok továbbítódnak a VIS rendszerbe, ahol azokat a vízumkérelemmel és a fénykép adataival együtt tárolják. Ennek következtében hatékonyabb a kérelmező azonosítása.

Ezek a beruházások hozzájárultak a vízum kiadás minőségi javításához, támogatják a biometrikus adatok egyeztetésének lehetőségét, megvalósítják az informatikai biztonság előírásait. A fejlesztés által a határátkelőhelyeken történő vízumkiadás minőségének és biztonságának javulása várható, a vízumot kérelmezők gyors, szakszerű és kulturált kiszolgálásával. Az új eszközök üzembe helyezésével teljesültek a VIS rendszer felé történő kétirányú adatszolgáltatás elvárásainak feltételei is.

A Konzuli Információs Rendszer (CIS) továbbfejlesztésének 2. lépcsőjében (KHA 2009/3.4.5) szintén korábbi KHA projektre épülve a Budapesti központot, továbbá a schengeni vízumkiadásban részt vevő harmadik országban lévő külképviseletek érintve, a Konzuli Információs Rendszer rendelkezésre állási képessége, elérhetősége, szolgáltatási szintjének és használhatóságának javítása történt meg.

A projekt eredményeképpen a rendszer, és ezzel együtt a vízumkiadás ügymenetének informatikai támogatása üzembiztosabban működik, kiküszöbölve egy kritikus tényezőt: a helyi adatbázis-szerver esetleges meghibásodását.

A vízumkiadáshoz szükséges informatikai háttér biztosított helyi adatbázis szerver infrastruktúra nélkül is, azaz nincs technikai akadálya a kis külképviseletek további kialakításának, illetve a „bentlakásos” (co-located) konzulok kiküldésének. Ez utóbbi összhangban van az Európai Unió ajánlásaival is a konzuli hálózat lefedettségének lehetséges kiterjesztési módzataira vonatkozóan.

A BÁH vízuminformáció portálján keresztül az ügyfelek a jelenleginél bővebb tájékoztatást kapnak folyamatban lévő ügyük állásáról.

A 4. prioritásban egy projekt esetében a Rendőrségnek nem sikerült a megítélt forrást felhasználni. Az ukrán viszonylatú határrendészeti kirendeltségekre a gyakran előforduló áramkimaradások és áramszünetek miatt 4 db aggregátor (KHA 2009/3.4.7) beszerzése volt tervezve. Az első beszerzési eljárás eredménytelenül zárult, a műszaki specifikáció nem pontos meghatározása miatt, ami egyben azt is eredményezte, hogy újabb közbeszerzési eljárás lefolytatására a projekt zárásának közelgő határideje miatt nincs lehetőség. Az eszközök így nem kerültek beszerzésre.

A külső határok és vízumok terén elfogadott releváns közösségi jogi eszközök, különösen a Schengeni határ-ellenőrzési kódex és az Európai vízumkódex hatékony alkalmazásának támogatása

A Schengen Katalógusban megfogalmazottakkal összhangban a határigazgatási feladatokat ellátó rendőröknek megfelelő szakmai háttérrel rendelkező és kifejezetten erre kiképzett személyeknek kell lenniük. Ezen kívül egyértelmű képzési koncepcióra van szükség (alap és haladó szinten egyaránt), amely kiterjed a gyakorlati képességekre, a jogszabályok ismeretére, az idegen nyelvekre.

Ennek érdekében arra törekedtünk, hogy a határrendészek egységes oktatásának, képzésének és képesítésének fokozatos kialakítását, különösen a FRONTEX által kidolgozott közös képzési alaptantervnek megfelelően támogassuk.

Az 5. prioritásban a kódex előírásainak magas szintű végrehajtása érdekében, a határellenőrzés komplex rendszerében részt vevő szervek személyi állományának szakszerű és folyamatos felkészítését, a technológiai változások elsajátítását és a legjobb gyakorlatok alkalmazását tartottuk kiemelten fontosnak.

A Konzuli tisztviselők részére megtartott regionális továbbképzések (KHA 2009/3.5.1) összesen 6 helyszínen kerültek lebonyolításra (Ungvár, Szabadka, Kairó, Kisinyov, Delhi, Ottawa) azzal a céllal, hogy a schengeni vízumkiadással, az időközben életbe lépő változásokkal a közösségi és a nemzeti jogszabályokkal kapcsolatos elméleti ismeretek megfelelően frissítésre, aktualizálásra kerüljenek. Természetesen a gyakorlati alkalmazás is hangsúlyos volt, melynek keretében a Konzuli Információs Rendszer fejlesztései során bekövetkező változásokból fakadó feladatok kerültek megbeszélésre, kipróbálásra.

A képzések szerves részét képezte egy interaktív modul is, ahol gyakorlati példákon keresztül ismerkedhetnek a résztvevők a vízumkiadás szabályaival.

A konzulok az oktatás során szerzett tudásukat és tapasztalataikat beosztottaiknak, munkatársaiknak is átadták, így a multiplikátor hatás révén a képzések valójában a vízumkiadásban részt vevő mintegy háromszáz munkatárs ismereteinek bővítését szolgálták.

Az elméleti és gyakorlati jellegű oktatás nagymértékben elősegítette a konzuli munkavégzéshez szükséges ismeretek elsajátítását és biztonságos alkalmazását, hozzájárult továbbá a külképviseletek vízumkiadási gyakorlatának egységesítéséhez, tapasztalatcseréhez és legjobb gyakorlat (best practices) kialakításához.

A Rendőrség személyi állományának idegen nyelvi képzése (KHA 2009/3.5.2) elnevezésű projekt sajnálatos módon nem valósult meg. Ennek oka, hogy a korábbi, 2007-es és 2008-as allokációk során a tervek szerint az angol nyelvű képzésben való részvételre a külső határokon határrendészeti feladatokat ellátó megyei rendőr-főkapitányságok határrendészeti állományából 400-400 fő került kijelölésre. A két allokáció időbeli egybeesése – a tervezett képzési létszámra is tekintettel – azonban veszélyeztette a Rendőrség külső határokon ellátott szolgálati feladatainak eredményes teljesítését. Ennek köszönhetően csupán jelentős nehézségek árán sikerült a vállalt indikátorokat teljesíteni (a nyelvképzésben részt vett állomány 70%-a sikeres nyelvvizsgát tett).

A 2009-es nyelvi képzés esetében a tervezett létszám szintén 400 fő volt, melynek biztosítása a projekt előrehaladtával egyre nehezebb feladat elé állította a Rendőrséget. A közbeszerzési eljárásához kötelezően meghatározandó helyszínek és a beiskolázandó állomány létszáma tekintetében történő egyeztetések a közbeszerzési eljárások megindítását is késleltették. A projekt megvalósítását nehezítette az a körülmény is, hogy a képzési időszak – a kiemelt jelentőségű rendőri feladatokkal járó soros uniós elnökségi időszakkal megegyező módon – teljes egészében 2011. I. félévére esett.

A végezetül megindított, többször eredménytelenül zárult közbeszerzési eljárás a projekt végrehajtására rendelkezésre álló időtartamot jelentősen lerövidítette és már a tervezett extenzív képzés helyett is csak az intenzív nyelvképzés végrehajtására nyílt volna lehetőség.

A többszöri sikertelen közbeszerzési eljárás, illetve a jelentkező többletfeladatok összességében azt eredményezték, hogy a projektidőszakon belül már nem lehetett eredményesen végrehajtani a nyelvi képzéseket, így a projekt ellehetetlenült.

A Rendőrség állományának határrendészeti szakmai továbbképzése (KHA 2009/3.5.3) egy összetett képzési projekt volt, mely a következő részelemekből állt: módszertani felkészítés, intézkedéstaktikai felkészítés, ADR felkészítés, AETR felkészítés, gépjármű-azonosító felkészítés, okmányvizsgálói felkészítés.

A módszertani képzés során a résztvevő állomány megismerkedett a leghatékonyabb határellenőrzési módszerekkel („best practise”), elsajátította a hatályos vonatkozó jogszabályokat, határrendészeti módszereket.

Az intézkedéstaktikai képzés célja a korábban már elsajátított intézkedéstaktikai módszerek készségszintre történő emelése volt.

Az ADR (veszélyes áruszállítók ellenőrzése) és AETR (vezetési és pihenőidők ellenőrzése) felkészítések során a közúti közlekedésről szóló törvény módosulásából adódó feladatokat ismerhette meg az állomány.

Az okmányvizsgálói felkészítésen résztvevők új ismereteket szerezhettek a személyi azonosításra alkalmas okmányként elfogadható dokumentumokról, valamint az ilyen dokumentumokkal összefüggésben elkövetett bűncselekmények felismeréséről, illetve ezek szakszerű felderítéséről.

A gépjármű-azonosító képzésre a közbeszerzési eljárás során nem érkezett ajánlat, ilyen tárgyú felkészítés szervezésére így nem nyílt lehetőség.

Az utolsó prioritásban megvalósult projektek elsősorban közvetett módon támogatták az Alap célkitűzéseit, melynek lényege, hogy elősegítse az Európai Unió részéről a legitim utazás megkönnyítését, másrészt hatékonyan kezelje az illegális bevándorlást jelenségét.

A rendőri állomány a szakmai továbbképzések keretében megismerhette a legújabb munkamódszereket, melyek segítségével biztosíthatók a rendőri állomány által határozottabban és szakszerűbben végrehajtott intézkedések, eljárások. A speciális szakmai képzések eredményeként a közokirat-hamisítások felfedési mutatói növekedtek, a határellenőrzés biztonságosabbá vált.

A konzuli képzés segítségével megteremtődött a jó szakmai munka és a bevált gyakorlatok szakszerű alkalmazásának képessége, a gyors és megfelelő döntéshozatal a vízumkiadás terén, ami így az egész Európai Unió biztonságát szavatolja és egyben a vízumért folyamodó ügyfelek megelégedését is szolgálja.

Összegezés:

Az Alap lehetővé tette, hogy a rendészeti szervek reagálni tudjanak a Magyarország Schengen csatlakozása óta fellépő kihívásokra, biztonsági kockázatokra oly módon, hogy a bevezetett intézkedések a legális utazást elősegítsék, illetve ne korlátozzák, ugyanakkor az illegális jogsértéseket minél jobban felderítsék.

Az uniós tagságból fakadó kötelezettségeink – kiemelten a Vízüminformációs Rendszer illetve a Schengeni Információs Rendszer II. generációjának bevezetése – teljesítéséhez szükséges fejlesztések, képzesek elsődlegesen közösségi forrásból valósultak meg.

Minőségi változást jelent a biztonságban a vízumkiállítás és a határforgalom ellenőrzés során a biometrikus azonosítók ellenőrzésének lehetősége, melynek technikai hátterét a harmadik országban települt külképviseleteken, külső határokon valósították meg az érintett rendészeti szervek.

A zöldhatár biztonságának növelése érdekében minőségi változáson megy át a Rendőrség, ukrán és szerb viszonylatban az ütemezetten telepítésre, modernizálásra kerülő stabil hőkamera rendszerre építve integrált határőrizeti rendszer kiépítése folyik. A fejlesztés befejezésével a két határszakasz túlnyomórészt folyamatosan megfigyelés alatt tarthatóvá válik, aminek köszönhetően a határsértők felderítése, elfogása megbízhatóbb, hatékonyabb lesz. A fixen telepített megfigyelő rendszert kiegészítik, támogatják a beszerzés alatt álló mobil megfigyelő és hírközlési eszközök, valamint a speciális járművek hatékony üzemelését lehetővé tévő háttérberuházások.

A korszerű eszközöknek, informatikai rendszereknek köszönhetően a hamis úti okmánnyal érkezők kiszűrése hatékonyabbá válik, a járművekben megbújt személyek felderítése érdekében végrehajtott fejlesztéseknek köszönhetően biztonságosabbá válnak határátkelőhelyeink.

Az illegális migrációt kibocsátó országokba delegált összekötő tisztek, illetve a külképviseleteken végrehajtott fejlesztések hozzájárulnak ahhoz, hogy az Európai Unió, és így hazánk területére a nem megengedett módon utazni szándékozók ne tudjanak eljutni, valamint az összekötő tisztviselők által szolgáltatott információk segítik a rendészeti szerveket abban, hogy fel tudjanak készülni az illegális migrációs trendek változásainak kezelésére.

A vízumügyintézők és határrendészek folyamatos továbbképzése elengedhetetlen ahhoz, hogy az érintett szervek a folyamatosan változó jogszabályi és biztonsági környezetben hatékonyan végezzék munkájukat, oly módon, hogy az a legális utazók lehető legkisebb érdeksérelmével történjen, mégis alkalmas legyen az illegális migráció megakadályozására.

A leírtak alapján kérem a Kormányt, hogy „a Külső Határok Alap 2009. évi programjának végrehajtásáról” szóló jelentést fogadja el.

Budapest, 2012. május ” .”

dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

1. számú függelék: Külső Határok Alap 2009. évi programjának terhére megvalósuló projektek

Projektkód	Kedvezményezett	Projekt	Lekötött támogatás			Felhasznált támogatás		
			Uniós forrás	BM forrás	Támogatás összesen	Uniós forrás	BM forrás	Támogatás összesen
KHA/2009/3.1.1.	ORFK	Eszközbeszerzés a járművekben megbújt személyek nagy hatékonyságú felderítése	43 084 592 Ft	14 361 531 Ft	57 446 123 Ft	42 468 750 Ft	14 156 250 Ft	56 625 000 Ft
KHA/2009/3.1.1.1.	ORFK	Hajlékony gégecsővű ipari üregvizsgálók (videoszkóp) beszerzése a szerb viszonylatú határátkelőhelyekre	22 678 155 Ft	7 559 385 Ft	30 237 540 Ft	20 410 339 Ft	6 803 447 Ft	27 213 786 Ft
KHA/2009/3.1.1.2.	ORFK	Videokamerák beszerzése	3 600 000 Ft	1 200 000 Ft	4 800 000 Ft	2 197 125 Ft	732 375 Ft	2 929 500 Ft
KHA/2009/3.1.2.	ORFK	Közös háttérrendészeti akciók végrehajtása a szomszédos országok társszerveivel	8 199 622 Ft	2 733 208 Ft	10 932 830 Ft	4 898 316 Ft	1 632 772 Ft	6 531 088 Ft
KHA/2009/3.2.1.	ORFK	Határőrizeti rendszer elemeinek- stabil hőkamera rendszer és mozgást érzékelő rendszerek- telepítése, fejlesztése	403 439 527 Ft	134 479 843 Ft	537 919 370 Ft	402 859 993 Ft	134 286 665 Ft	537 146 658 Ft
KHA/2009/3.2.1.1.	ORFK	Tarpa Nagy-hegyen telepített hőkamerás felderítő rendszer ellátása elektronikai védelmi rendszerrel	3 847 500 Ft	1 282 500 Ft	5 130 000 Ft	3 398 353 Ft	1 132 785 Ft	4 531 138 Ft
KHA/2009/3.2.1.2.	ORFK	Kézi hőkamerák beszerzése a szerb viszonylatú határrendészeti kirendeltségekre	58 500 000 Ft	19 500 000 Ft	78 000 000 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
KHA/2009/3.2.2.	ORFK	A határőrizet légi felderítésének logisztikai támogatása	4 369 440 Ft	1 456 480 Ft	5 825 920 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
KHA/2009/3.2.3.	ORFK	Nemzeti Koordinációs Központ megvalósítása (EUROSUR célkitűzéseivel összhangban), valamint a hozzá kapcsolódó adatátviteli útvonalak, és határőrizeti végponti eszközök adatbevitelének biztosítása	17 070 000 Ft	5 690 000 Ft	22 760 000 Ft	5 235 817 Ft	1 745 273 Ft	6 981 090 Ft
KHA/2009/3.2.4.	ORFK	Energiatakarékos LED fényforrású járőr kézilámpák beszerzése	5 906 250 Ft	1 968 750 Ft	7 875 000 Ft	4 477 500 Ft	1 492 500 Ft	5 970 000 Ft
KHA/2009/3.3.1.	ORFK	Összekötőtiszt vezénylése a rendőrség állományából	29 153 932 Ft	9 717 978 Ft	38 871 910 Ft	23 123 467 Ft	7 707 823 Ft	30 831 290 Ft
KHA/2009/3.3.2.	BÁH	Bevándorlási összekötő tisztviselő hálózat kapacitásának megerősítése, és a tagállamok közötti hatékonyabb együttműködés lehetősége II.	66 871 380 Ft	22 290 460 Ft	89 161 840 Ft	61 076 631 Ft	20 358 877 Ft	81 435 508 Ft

KHA/2009/3.4.1	KEK KH	A nemzeti rendszerintegrációs központ (NS.CP) fejlesztése, tesztelése és infrastruktúrájának bővítése	371 812 500 Ft	123 937 500 Ft	495 750 000 Ft	360 210 090 Ft	120 070 030 Ft	480 280 120 Ft
KHA/2009/3.4.2.	BÁH	Központi nemzeti vízumrendszer továbbfejlesztése	32 668 935 Ft	10 889 645 Ft	43 558 580 Ft	29 704 496 Ft	9 901 499 Ft	39 605 995 Ft
KHA/2009/3.4.3.	ORFK	A körözési információs rendszer (SIS alrendszer) SIS II. infrastruktúrájának továbbfejlesztése, a központi SIS II fejlesztéséhez igazítása	232 500 000 Ft	77 500 000 Ft	310 000 000 Ft	231 415 695 Ft	77 138 565 Ft	308 554 260 Ft
KHA/2009/3.4.4.	ORFK	A vízumkiadásra feljogosított határátelők helyeken a vízum kiadást támogató informatikai eszközpark korszerűsítése	21 225 000 Ft	7 075 000 Ft	28 300 000 Ft	8 732 136 Ft	2 910 712 Ft	11 642 848 Ft
KHA/2009/3.4.4.1.	ORFK	Vízum kiadást támogató ujjnyomat olvasó eszközök beszerzése	9 843 750 Ft	3 281 250 Ft	13 125 000 Ft	6 944 766 Ft	2 314 922 Ft	9 259 688 Ft
KHA/2009/3.4.5.	KÜM	A konzuli információs rendszer (KIR) továbbfejlesztése 2. lépcső	29 062 500 Ft	9 687 500 Ft	38 750 000 Ft	26 547 375 Ft	8 849 125 Ft	35 396 500 Ft
KHA/2009/3.4.6.	KEK KH	A KEK KH kezelésében lévő szakrendszerek fejlesztése és belső tesztje	120 750 000 Ft	40 250 000 Ft	161 000 000 Ft	118 846 875 Ft	39 615 625 Ft	158 462 500 Ft
KHA/2009/3.4.7.	ORFK	Aggregátorok telepítése az ukrán viszonylatú határrendészeti kirendeltségekre	15 566 250 Ft	5 188 750 Ft	20 755 000 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
KHA/2009/3.5.1.	KÜM	Regionális továbbképzés a konzuli tisztviselők számára	30 000 000 Ft	10 000 000 Ft	40 000 000 Ft	19 677 888 Ft	6 559 297 Ft	26 237 185 Ft
KHA/2009/3.5.2	ORFK	A rendőrség személyi állományának idegen nyelvi képzése	18 379 763 Ft	6 126 588 Ft	24 506 351 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
KHA/2009/3.5.3.	ORFK	Rendőrség állományának határrendészeti szakmai továbbképzése	59 250 000 Ft	19 750 000 Ft	79 000 000 Ft	52 039 637 Ft	17 346 546 Ft	69 386 183 Ft
Összesen:			1 607 779 096 Ft	535 926 368 Ft	2 143 705 464 Ft	1 424 265 249 Ft	474 755 088 Ft	1 899 020 337 Ft